

Auditor's

Note

ตอน มาตรฐานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
OHSAS 18001:2007 ฉบับล่าสุด

>>> โดย I-UP

auditor.note@gmail.com

กลุ่มทำงานโครงการมาตรฐานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OHSAS project group) ได้ดำเนินการ
ทบทวนมาตรฐานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และได้ประกาศใช้เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2550 ที่ผ่านมา

ส่วนแนวทางในการจัดทำระบบ หรือ OHSAS 18002 นั้นยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการทบทวนแก้ไข (เริ่ม
ทบทวนเมื่อกรกฎาคม พ.ศ.2550 หลังจากที่มาตรฐาน OHSAS 18001 ประกาศใช้)

องค์กรที่ได้รับรองมาตรฐานแล้ว คือ OHSAS 18001:1999 จะมีเวลา 2 ปี (transition period) คือ ภายในวันที่
1 กรกฎาคม พ.ศ.2552 นั้น จะต้องปรับระบบของตนเองให้เป็นไปตามมาตรฐาน OHSAS 18001 ฉบับปี พ.ศ.2550
ที่นี้เรามาดูในเนื้อหาข้อกำหนดว่ามีอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง

ข้อ (clause)	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง (changes)
1. ขอบเขต (scope)	ความเสียหายต่อทรัพย์สินและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงานมิได้จัดเป็นส่วนหนึ่งของขอบเขตระบบการจัดการ OHSAS
2. เอกสารอ้างอิง (reference publications)	<ul style="list-style-type: none"> ● OHSAS 18002, Occupational health and safety management systems -Guidelines for the implementation of OHSAS 18001 ● International Labour Organization:2001, Guidelines on Occupational Health and Safety Management System (OSH-MS)
3. คำจำกัดความ (definitions)	<p>6 คำจำกัดความใหม่ ในระบบการจัดการพื้นฐาน คือ คำที่ 1) เอกสาร (document) คำที่ 2) ขั้นตอนการทำงาน (procedure) คำที่ 3) บันทึก (record) คำที่ 4) การแก้ไข (corrective action) คำที่ 5) การป้องกัน (preventive action) และ คำที่ 6) นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OH&S Policy) ซึ่งการให้คำนิยามดังกล่าว สอดคล้องกับมาตรฐานระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9001:2000 และมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001:2004</p> <p>2 คำจำกัดความคำใหม่ที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยโดยตรง คือ</p> <p>สุขภาพเจ็บป่วย - สภาพกายหรือสภาพจิตใจที่เป็นอันตรายที่เห็นได้ ซึ่งเกิดจาก และ/หรือ ทำให้แย่ลงได้จากกิจกรรมการทำงาน และ/หรือ จากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (<i>ill health - identifiable, adverse physical or mental condition arising from and/or made worse by a work activity and/or work-related situation</i>)</p> <p>สถานที่ทำงาน - ที่ตั้งทางกายภาพ ซึ่งเป็นที่ที่ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กร (<i>workplace - any physical location in which work related activities are performed under the control of the organization</i>)</p> <p>นอกจากนี้ ยังมีการแก้ไขการให้คำจำกัดความ กับคำดังนี้</p> <p>อันตราย - แหล่งกำเนิด สถานการณ์ หรือการกระทำ ซึ่งมีแนวโน้มทำให้มนุษย์ได้รับบาดเจ็บและ/หรือมีสุขภาพเจ็บป่วย (<i>hazard - source, situation, or act with a potential for harm in terms of human injury or ill health or a combination of these</i>)</p> <p>อุบัติเหตุ - เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย (โดยไม่คำนึงถึงระดับความรุนแรง) หรือความตาย ทั้งที่เกิดขึ้นแล้ว หรือมีโอกาสที่จะเกิด (<i>incident - work-related event(s) in which an injury or ill health (regardless of severity) or fatality occurred, or could have occurred</i>)</p> <p>ความเสี่ยง - การรวมกันของความน่าจะเป็นของการเกิดขึ้นซึ่งเหตุการณ์อันตราย และความรุนแรงของอาการบาดเจ็บหรือความเจ็บป่วยซึ่งมาจากเหตุการณ์ดังกล่าว (<i>risk - combination of the likelihood of an occurrence of a hazardous event or exposure(s) and the severity of injury of ill health that can be caused by the event or exposure(s)</i>)</p> <p>และ การเปลี่ยนแปลงคำ คำว่า "ความเสี่ยงที่ทนได้" หรือ OHSAS 18001:1999 ใช้ "tolerable risk" ใน OHSAS 18001:2007 ใช้แทนที่ด้วยคำว่า "ความเสี่ยงที่ยอมรับได้" หรือ "acceptable risk" โดยความหมายยังคงเดิม</p>
4.1 ข้อกำหนดทั่วไป (general requirements)	<p>มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 เน้นในเรื่องของ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การปรับปรุงระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง 2. องค์กรจะต้องมีการกำหนดขอบเขตของระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเป็นเอกสาร
4.2 นโยบายอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (OH&S policy)	<p>มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 เน้นในเรื่องของ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสื่อสารนโยบายไปยังบุคคลที่ทำงานอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กร เช่น ผู้รับเหมาต่างๆ พนักงานจ้างโดยบริษัทจัดหางาน (outsourced workers) ผู้มาเยี่ยมขมกิจการ เป็นต้น มิใช่เพียงพนักงานในมาตรฐานฉบับก่อน 2. นโยบายจะต้องแสดงถึง "ความมุ่งมั่นที่จะป้องกันการบาดเจ็บและสุขภาพเจ็บป่วยที่จะเกิดขึ้นจากการทำงาน" เน้นเรื่องสุขภาพมากๆ

ข้อ (clause)	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง (changes)
4.3.1 การชี้บ่งอันตราย การประเมินความเสี่ยง และการกำหนดวิธีการควบคุม (hazard identification, risk assessment and determining controls)	<ol style="list-style-type: none"> การใช้คำในมาตรฐาน OHSAS 18001:2007 นั้น มีความชัดเจนในการลำดับความมากขึ้น โดยเริ่มที่ขั้นตอนแรก คือ การชี้บ่งอันตราย ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเสี่ยง และขั้นตอนที่ 3 คือ การกำหนดวิธีการควบคุม มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 นั้น เน้นเรื่องของการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (management of change) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในองค์กร ยกตัวอย่างเช่น วิธีการทำงาน วัตถุประสงค์ที่ใช้ เป็นต้น มีการแนะนำให้กำหนดวิธีการควบคุมความเสี่ยงตามลำดับ ดังนี้ คือ การกำจัด (elimination) การแทนที่ (substitution) การควบคุมทางวิศวกรรม (engineering controls) การจัดการทางธุรการ (administrative controls) และสุดท้ายคือ การสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัย (personal protective equipment or PPE) - ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ กำจัดความเสี่ยงนั้นออกไป และทางเลือกที่ควรพิจารณาเป็นประการสุดท้าย คือ การสวมใส่ PPE เพราะว่าการเสี่ยงยังคงอยู่ในระบบ
4.3.2 กฎหมายและข้อกำหนดอื่น ๆ (legal and other requirements)	มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 เน้นเรื่องของการนำกฎหมายและข้อกำหนดอื่น ๆ มาใช้พิจารณาในการจัดทำ นำไปปฏิบัติ และรักษาไว้ซึ่งระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กร
4.3.3 วัตถุประสงค์และโปรแกรม (objectives and programme(s))	<ol style="list-style-type: none"> มีการเปลี่ยนแปลงการใช้คำในภาษาอังกฤษคือ จากเดิมจะต้องมีการจัดทำวัตถุประสงค์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย "ในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง" หรือ "At each Relevant Function" ซึ่งมีการตีความไปว่า ทุกหน่วยงานทั้งหมดจะต้องจัดทำวัตถุประสงค์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ดังนั้น OHSAS 18001:2007 จึงเปลี่ยนการใช้คำเป็น "ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง" หรือ "At Relevant Functions" แทน เพราะต้องการให้อิสระแก่องค์กรที่จะเลือกกำหนดวัตถุประสงค์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยซึ่งอาจมาจากหลากหลายแหล่ง ข้อกำหนด 4.3.4 OH&S Management Programme(s) ในมาตรฐานฉบับ 1999 ได้ถูกยุบนำมา รวมกับข้อ 4.3.3 ในมาตรฐานฉบับปี 2007 แทน
4.4.1 ทรัพยากร บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และอำนาจ (resources, roles, responsibility, accountability and authority)	<p>มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 เน้นว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> องค์กรจะต้องมั่นใจได้ว่าบุคคลต่างๆ ในสถานที่ทำงานมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมให้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยขององค์กร ความมุ่งมั่นของผู้บริหารจะต้องแสดงให้เห็นปรากฏ โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดหาทรัพยากรมาใช้ในระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย รวมถึงความชัดเจนในการกำหนด บทบาท อำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงการมอบหมายงาน
4.4.2 การฝึกอบรม ความตระหนัก และความสามารรถ (training, awareness and competence)	<p>มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 เน้นว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> องค์กรจะต้องมีการอบรมให้เกิดความตระหนักทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยแก่บุคคลที่ทำงานภายใต้การควบคุมขององค์กร เช่น ผู้รับเหมา พนักงานจ้างโดยบริษัทจัดหางาน (outsourced workers) ไม่เฉพาะเพียงแต่ลูกจ้าง หรือพนักงานขององค์กรเหมือนมาตรฐานฉบับเก่า องค์กรจะต้องจัดเก็บบันทึกที่เกี่ยวข้องกับการอบรม การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน (เหมือน ISO 9001:2000)
4.4.3 การสื่อสาร การมีส่วนร่วม และการให้คำปรึกษา (communication, participation and consultation)	<p>มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 เน้นว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> การสื่อสารไปยังผู้รับเหมาและผู้มาเยี่ยมชมองค์กร ให้เข้าใจถึงอันตรายทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และระบบการจัดการ มีข้อกำหนดใหม่ คือ ข้อ 4.4.3.2 ว่าด้วยเรื่องของการเน้นถึงความมีส่วนร่วมของพนักงานในการชี้บ่งอันตราย การประเมินความเสี่ยง การกำหนดวิธีการควบคุม การสอบสวนอุบัติการณ์ และการจัดทำนโยบายและวัตถุประสงค์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
4.4.4 ระบบเอกสาร (documentation)	ปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 14001:2004
4.4.5 การควบคุมเอกสาร (Control of documents)	<ol style="list-style-type: none"> ปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 14001:2004 เพิ่มให้มีวิธีการควบคุมเอกสารที่องค์กรรับมาจากภายนอก

ข้อ (clause)	สิ่งที่เปลี่ยนแปลง (changes)
4.4.6 การควบคุมการปฏิบัติ (operational control)	มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 เน้นให้องค์การมีการกำหนดแนวปฏิบัติและกิจกรรมที่ต้องดำเนินการเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในองค์กร (management of change) เช่น การเปลี่ยนวิธีการทำงาน เครื่องจักร หรือวัสดุดิบ เป็นต้น
4.4.7 การเตรียมความพร้อมและการรับภาวะฉุกเฉิน (emergency preparedness and response)	สาระสำคัญไม่เปลี่ยน มีเพียงการแก้ไขรูปแบบการจัดข้อกำหนดใหม่ และการเปลี่ยนแปลงการใช้คำเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
4.5.1 การติดตามและวัดผลการดำเนินงาน (performance measurement and monitoring)	มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 ได้มีข้อกำหนดใหม่คือ ข้อ 4.5.1 c เพื่อเน้นถึงการติดตามและวัดประสิทธิผลของการควบคุมการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง มีไข่เพียงแต่ทางด้านความปลอดภัย แต่ต้องแสดงถึงเรื่องสุขภาพเช่นกัน (เน้นสุขภาพ)
4.5.2 การประเมินความสอดคล้อง (evaluation of compliance)	ข้อกำหนดใหม่ของมาตรฐาน OHSAS 18001:2007 ปรับให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับมาตรฐาน ISO 14001:2004
4.5.3 การสอบสวนอุบัติการณ์ สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด การแก้ไข และการป้องกัน (Incident investigation, nonconformity, corrective action and preventive action)	1. ข้อกำหนดใหม่ข้อ 4.5.3.1 เรื่องการสอบสวนอุบัติการณ์ ถึงแม้ว่าจะเคยกล่าวถึงในมาตรฐานฉบับเก่า แต่ฉบับนี้ มีการอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น 2. ข้อกำหนดใหม่ข้อ 4.5.3.2 เรื่องสิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด การแก้ไข และการป้องกัน ปรับให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับมาตรฐาน ISO 14001:2004 โดยมีการปรับการใช้คำใหม่เพื่อให้เกิดความชัดเจน
4.5.4 การควบคุมบันทึก (control of records)	มีเพียงการแก้ไขรูปแบบการจัดข้อกำหนดใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 14001:2004
4.5.5 การตรวจประเมินภายใน (internal audit)	มีเพียงการแก้ไขรูปแบบการจัดข้อกำหนดใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 14001:2004
4.6 การทบทวนโดยฝ่ายบริหาร (management review)	ปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ISO 14001:2004 ทั้งในเรื่องของข้อมูลที่ใช้ในการทบทวน (review input) และผลจากการทบทวน (review output)

สรุป สิ่งที่เปลี่ยนแปลงหลัก ๆ ของมาตรฐาน OHSAS 18001:2007

1. มาตรฐานเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกับมาตรฐาน ISO14001:2004
2. จะเน้นเรื่องในเรื่องของ "สุขภาพ" มากขึ้น (ฉบับเดิมจะเน้นเรื่องความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุในการทำงานเป็นหลัก)
3. มีการพูดถึงการจัดการการเปลี่ยนแปลง (management of change) เช่น การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมหรือวิธีการทำงาน ในข้อกำหนดเรื่อง การชี้แจงอันตราย การประเมินความเสี่ยง และการกำหนดวิธีการควบคุม (ข้อกำหนดที่ 4.3.1) และการควบคุมการปฏิบัติ (ข้อกำหนดที่ 4.4.6)

มาตรฐาน OHSAS 18001:2007 ฉบับล่าสุดนั้นสามารถถ่ายสำเนาได้ที่สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (ขอแนะนำให้โทรศัพท์ไปสอบถามก่อนที่ 02-202-3300)

หรือติดต่อซื้อฉบับมีลิขสิทธิ์ Online ได้ที่ <http://www.bsi-global.com/en/Shop/Publication-Detail/?pid=00000000030164695> ราคา 50 ปอนด์ (1 ปอนด์ เท่ากับประมาณ 70 บาท)

ขอขอบคุณ Det Norske Veritas (DNV) สำหรับข้อมูลในการเขียนครั้งนี้

ข้อคิด

Self-help is the best help.

การช่วยเหลือตัวเองคือที่สุดของการช่วยเหลือ

Polish Proverb

สุภาษิตโปแลนด์

